

Rahankeräyslaki päivitettävä tälle vuosituhannele

”Nykyisellään laki aiheuttaa täysin turhia oikeudellisia riskejä nimenomaan rehellisille toimijoille.”

Sebastian Gripenberg ja Tomas Järvinen vaativat yleishyödyllisen yhdistystoiminnan byrokraatian vähentämistä (HS Mielipide 17. 5.). Heidän kritiikkinsä ytimessä ovat verotuskäytännöt, mutta vastaavia ongelmia on myös Petri Kajanderin esille nostamassa rahankeräyslaissa (HS Sunnuntaidebatti 17. 4.).

Poliisihallituksessa rahankeräyslainsäädännön kehittämisestä vastaava Jouni Laiho puolusti tuotostaan (HS Mielipide 21. 4.) väittäen vuoden 2006 uudistuksen poistaneen laista sen ongelmat. Tämä ei valitettavasti pidä paikkaansa.

NYKYINEN laki on kirjoitettu hyvin perinteisessä käsityksessä yhdistystoiminnasta. Lain maailmassa rahankeräykset tapahtuvat rauhalliseen tahtiin kerran vuodessa rahalipasta kierrättäen. Tämän seurauksena laki aiheuttaa erityisesti internet-ympäristössä huomattavan ongelmallisia, jopa absurdeja tilanteita. Kokemukseni toiminee esimerkkinä.

Olin useamman vuoden yhtenä epäiltnä ja syytettynä rahankeräysrikoksesta, koska edustamani järjestön (Electronic Frontier Finland, Effi) kotisivulla mainittiin, että yhdistys voi sääntöjensä mukaan ottaa vastaan lahjoituksia. Sivulla ilmoitettiin myös järjestön tilinumero.

Asiaa käsiteltiin sekä käräjäoikeudessa että hovi-

oikeudessa, jotka antoivat yksiselitteiset vapauttavat tuomiot. Tuomioistuimet määräisivät valtion maksamaan huomattavat oikeudenkäyntikulut.

Syyttäjä vaati molemmissa oikeusasteissa Effille maksettujen lahjoitusten määräämistä valtiolle, mitä vastaan kävivät todistamassa lahjoituksia tehneet ihmiset. Heidän mielestään rahat oli käytetty juuri oikein, ja todellinen vääryys olisi tapahtunut, jos rahat olisi pitänyt yllättäen siirtää valtiolle.

KYSEESSÄ olikin jokseenkin järjetön valtion resursien tuhlaus. Tuomioistuinlaitoksen lisäksi aikaa tuhlaantui poliisilta, joka muun muassa soitteli Effiltä kannatuspaitoja ostaneille ihmisille, sekä myös Jouni Laiholta, joka kirjoitti pitkät oikeudelliset muistiot hävityn tapauksen tueksi. Poliisin kuulusteluiden ja oikeudenkäyntien aiheuttama stressi ei ollut myöskään henkilökohtaisella tasolla mitenkään miellyttävä kokemus.

Rahankeräyslaki olisi syytä kiireellisesti päivittää tälle vuosituhannele niin, että se saataisiin toimimaan yhteen sosiaalisen median itseorganisoituvien rakenteiden ja avoimen sisällöntuotannon (esimerkiksi Wikipedian) edellyttämien lahjoitusten kanssa.

Nykyisellään laki aiheuttaa täysin turhia oikeudellisia riskejä nimenomaan rehellisille toimijoille. Toivottavasti uusi hallitus ottaakin uudistusprosessin agendalleen osana kansalaistoiminnan kehittämiseen tärkeitä toimenpiteitä.

Ville Oksanen
hallituksen jäsen
Electronic Frontier Finland

”Lain maailmassa rahankeräykset tapahtuvat rauhalliseen tahtiin kerran vuodessa rahalipasta kierrättäen.”